

**ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΤΗΣ VELLUM ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΣΧΟ-
ΛΕΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑΣ**
«Vellum Certificate in Training Teachers of Second Chance Schools»

SYLLABUS

Vellum Global Educational Services

Έκδοση 3.0

Vellum Global Educational Services

Κεντρικά Γραφεία: Παύλου Μελά 12 / Αλεξάνδρεια / ΤΚ 59300 / Τηλ.: 2310 501895
Γραφείο Θεσσαλονίκης: Αγίου Μηνά 7 / Θεσσαλονίκη / ΤΚ 54625 / Τηλ.: 2310 531323
Γραφείο Αθήνας: Πολυτεχνείου 12 / Αθήνα / ΤΚ 10433 / Τηλ.: 210 3835114
e-mail: info@vellum.org.gr - url: <https://www.vellum.org.gr>

Πνευματικά Δικαιώματα

Το παρόν έγγραφο αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία της Vellum Global Educational Services και όλα τα δικαιώματα είναι κατοχυρωμένα και προστατευμένα από την Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του σχετικού εγγράφου, είτε μέρους είτε όλου, χωρίς την έγγραφη έγκριση της Vellum Global Educational Services. Η διάθεσή του επιτρέπεται μόνο ως αυτούσιου και για ενημερωτικούς σκοπούς.

Αποκήρυξη Ευθυνών

Η Vellum Global Educational Services προετοιμάζοντας το παρόν σχήμα πιστοποίησης και διενεργώντας συστηματικούς ελέγχους ώστε να καλύπτει την εγκυρότητα του περιεχομένου του, καμία ευθύνη δεν φέρει για οποιαδήποτε ζημία προκύψει από την χρήση του παρόντος είτε κατά τμήμα είτε κατά όλο.

Το περιεχόμενο του παρόντος είναι δυνατόν να τροποποιηθεί ή καταργηθεί όποτε κριθεί απαραίτητο και χωρίς προηγούμενη ενημέρωση.

Εξεταστέα Ύλη

Η εξεταστέα ύλη ανακοινώνεται στο δικτυακό τόπο της Vellum Global Educational Services, **www.vellum.org.gr**, ο οποίος είναι και ο μόνος που αναγνωρίζεται από την εταιρεία ως σημείο ενημέρωσης των ενδιαφερομένων.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 «Πιστοποιητικό της Vellum στην Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας»

Το παρόν Πιστοποιητικό επικυρώνει το επαγγελματικό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων των κατόχων του στον τομέα της Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας.

Γνώσεις επί του θέματος εφοδιάζουν τους εκπαιδευτικούς των ΣΔΕ με μεθόδους, εργαλεία και ικανότητες, ώστε να αναβαθμίζουν τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις τους σε θέματα της φιλοσοφίας και των αρχών της εκπαίδευσης ενηλίκων και, ειδικά, σε θέματα που αφορούν στο πρόγραμμα σπουδών των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Ακόμα, βελτιώνει τις εκπαιδευτικές πρακτικές, αναπτύσσοντας σύγχρονες και καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις, οι οποίες θα ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη.

Το πιστοποιητικό αξιολογεί δεξιότητες σχετιζόμενες με την Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, έτσι όπως αυτή ορίζεται και λειτουργεί στα πλαίσια του σχετικού εθνικού νομοθετικού πλαισίου, πιο συγκεκριμένα εξετάζονται βασικές έννοιες της εκπαίδευσης ενηλίκων, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης, τα βασικά χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων και ειδικών ομάδων εκπαιδευομένων, σχεδίαση διαφοροποιημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και διδακτικών ενοτήτων, αλλά και να ορθή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, για την ενίσχυση της ενεργής συμμετοχής των εκπαιδευομένων. Προϋποθέσεις της αποτελεσματικής μάθησης και την ανάγκη διερεύνησης των εκπαιδευτικών αναγκών και στόχων, καθώς και τη σημασία του σχολικού κλίματος. Βασικές ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση, το ρόλο του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία και τις βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Την αναγκαιότητα της ευελιξίας των προγραμμάτων σπουδών, έτσι ώστε να επαναπροσδιορίζονται κάθε φορά οι στόχοι και να προσαρμόζεται το περιεχόμενό τους, ανάλογα με τις ανάγκες των εκάστοτε εκπαιδευομένων.

Για την κτήση του πιστοποιητικού ο υποψήφιος καλείται να εξεταστεί στη σχετική ενότητα απαντώντας σε τριάντα (30) ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών. Η διάρκεια εξέτασης ορίζεται στα 45 λεπτά και το ποσοστό επιτυχίας σε 70%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ

2.1 Σκοπός

Σκοπός του Πιστοποιητικού είναι να αξιολογήσει και να πιστοποιήσει τις ειδικευμένες γνώσεις των υποψηφίων αναφορικά με την Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Ειδικότερα, οι αξιολογούμενες δεξιότητες των υποψηφίων σχετίζονται με τα παρακάτω αντικείμενα:

- Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων
- Τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων
- Ενήλικες Ρομά, παλιννοστούντες, μουσουλμάνοι, φυλακισμένοι, ΑΜΕΑ, άτομα τρίτης (ώριμης) ηλικίας
- Αποτελεσματική μάθηση-Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών και στόχων
- Κλίμα σχολικής τάξης-Παράγοντες διαμόρφωσης του σχολικού κλίματος
- Διαχείριση της Σχολικής Τάξης και Καλλιέργεια Δεξιοτήτων Ζωής
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ενηλίκων
- Σχολικός Εκφοβισμός, Στερεότυπα και Προκαταλήψεις
- Επιστημονική θεώρηση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία
- Πολιτισμικό υπόβαθρο, παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση

2.2 Ομάδα στόχος

Το παρόν Πιστοποιητικό της Vellum ενδείκνυται για την στοχευμένη αξιολόγηση:

- Ατόμων που επιθυμούν να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας.
- Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Στελεχών Εκπαίδευσης.
- Αδιόριστων εκπαιδευτικών και επαγγελματιών αντίστοιχων ειδικοτήτων όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης.
- Εν ενεργεία εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων και όλων των βαθμίδων οι οποίοι ενδιαφέρονται να διδάξουν στο πλαίσιο των διδακτικών τους καθηκόντων με βάση τις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων σε Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), αλλά και σε άλλες Δομές Διεύθυνσης Μάθησης (Δ.ΙΕΚ, Δ.ΣΕΚ, ΕΠΑΣ, ΚΔΒΜ).
- Αποφοίτων ΑΕΙ-ΤΕΙ οι οποίοι επιθυμούν να ακολουθήσουν το επάγγελμα του εκπαιδευτή ενηλίκων με προοπτική απασχόλησης στα ΣΔΕ.
- Σχολικών ψυχολόγων, καθώς και συμβούλων επαγγελματικού Προσανατολισμού.
- Στελεχών Γραφείων Διασύνδεσης ή Κέντρων Υποστήριξης της Απασχόλησης.
- Προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών αντίστοιχων ειδικοτήτων.
- Επαγγελματιών Υγείας.
- Όσων επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν ή δραστηριοποιούνται ήδη στο χώρο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

2.3 Δομή του Πιστοποιητικού

Το πιστοποιητικό αξιολογεί δεξιότητες σχετιζόμενες με την Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας, έτσι όπως αυτή ορίζεται και λειτουργεί στα πλαίσια του σχετικού Εθνικού νομοθετικού πλαισίου. Ειδικότερα, οι αξιολογούμενες δεξιότητες των υποψηφίων σχετίζονται με τα αντικείμενα της εννοιολογικής αποσαφήνισης της Εκπαίδευσης Ενηλίκων, των χαρακτηριστικών των ενηλίκων εκπαιδευομένων (πχ. Ρομά, παλιννοστούντων, μουσουλμάνων, φυλακισμένων, ΑΜΕΑ, ατόμων τρίτης ηλικίας), της Αποτελεσματικής μάθησης και της Διερεύνησης εκπαιδευτικών αναγκών και στόχων, του Κλίματος σχολικής τάξης και των Παραγόντων διαμόρφωσής του, της Διαχείρισης της Σχολικής Τάξης και της Καλλιέργειας Δεξιοτήτων Ζωής, της Αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ενηλίκων, του Σχολικού Εκφοβισμού, των Στερεοτύπων και των Προκαταλήψεων, της Επιστημονικής Θεώρησης του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία, καθώς και του Πολιτισμικού υπόβαθρου.

Για την κτήση του Πιστοποιητικού ο υποψήφιος καλείται να εξεταστεί στα σχετικά αντικείμενα απαντώντας σε τριάντα (30) ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών. Η διάρκεια εξέτασης ορίζεται στα 45 λεπτά και το ποσοστό επιτυχίας σε 70%.

2.4 Υποψήφιοι με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Στις περιπτώσεις υποψηφίων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως κάποιες από αυτές αναφέρονται στο Ν.3699/2008 (ΦΕΚ199Α), η εξέταση διεξάγεται κατά περίπτωση όπως περιγράφεται πιο κάτω.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει:

1. Να ενημερώσει έγκαιρα το εξεταστικό κέντρο, προκειμένου να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προμήθειας του ειδικού εξοπλισμού που ενδεχομένως χρειαστεί, για τον δεύτερο επιτηρητή που θα πρέπει να ορισθεί, καθώς και για την εύρεση ή τον ορισμό του κατάλληλου ατόμου που θα λειτουργήσει ως βοηθός/γραφέας, ο οποίος δεν θα πρέπει να συμμετείχε σε οποιαδήποτε πιθανή εκπαιδευτική διαδικασία με τον υποψήφιο.

2. Να προσκομίσει βεβαίωση που χορηγείται με γνωμάτευση Υγειονομικής Επιτροπής ή από Κρατικό Νοσηλευτικό Ίδρυμα ή από το αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο, στην οποία πρέπει να αναγράφεται η πάθηση.

Συγκεκριμένα οι «μαθητές»:

α. που έχουν σοβαρά προβλήματα ακοής (κωφοί, βαρήκοοι) σε ποσοστό 67% και πάνω εξετάζονται κανονικά με την παρουσία ατόμου που γνωρίζει τη νοηματική γλώσσα για την παροχή οδηγιών και διευκρινήσεων προς τον εξεταζόμενο.

β. που έχουν αδυναμία αντίληψης των χρωμάτων, όλες οι ερωτήσεις που αφορούν σε χρώματα, αναφέρονται και ονομαστικά στο ζητούμενο χρώμα. Για την ορθή απάντηση στην αντίστοιχη ερώτηση, οι εξεταζόμενοι επιτρέπεται να χρησιμοποιήσουν τις ετικέτες των χρωμάτων που εμφανίζονται στα αντίστοιχα μενού.

γ.1 που είναι τυφλοί, σύμφωνα με το ν.958/79 (ΦΕΚ 191 Α) ή έχουν ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67% ή είναι αμβλύωπες με ποσοστό αναπηρίας στην όρασή τους τουλάχιστον 67%, ή

γ.2 έχουν κινητική αναπηρία τουλάχιστον 67% μόνιμη ή προσωρινή που συνδέεται με τα άνω άκρα, ή

γ.3 πάσχουν από σπαστικότητα των άνω άκρων, ή

γ.4 πάσχουν από κάταγμα ή άλλη προσωρινή βλάβη των άνω άκρων που καθιστά αδύνατη τη χρήση τους για γραφή, ή

γ.5 παρουσιάζουν ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθρογραφία και

γ.6 παρουσιάζουν το φάσμα αυτισμού,

εξετάζονται με τη βοήθεια βοηθού/γραφέα. Ο βοηθός γραφέας διαβάζει τις ερωτήσεις και πληκτρολογεί τις απαντήσεις του εξεταζόμενου.

Σημείωση: Οι «μαθητές» της περίπτωσης γ.1, αν δεν έχουν εγκατεστημένο ειδικό λογισμικό (Screen magnification software), μπορούν να χρησιμοποιήσουν επίσης από τα Βοηθήματα των Windows τον Μεγεθυντικό φακό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ

3.1.1 Εξεταστέα ύλη

Η εξεταστική ύλη έχει σχεδιαστεί με σκοπό να αξιολογήσει τις γνώσεις του υποψηφίου αναφορικά με την Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας. Ειδικότερα, τα αξιολογούμενα αντικείμενα και οι σχετικές εξεταζόμενες δεξιότητες παρουσιάζονται παρακάτω.

1. Εισαγωγή στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

- 1.1 Ορισμός Εκπαίδευσης Ενηλίκων
- 1.2 Η έννοια της Διά Βίου Μάθησης
- 1.3 Ενηλικίωση
- 1.4 Αναδυόμενη Ενηλικίωση
- 1.5 Ενηλικιότητα
- 1.6 Αυτοπροσδιορισμός και Ενήλικες
- 1.7 Ορισμός Αυτοπροσδιορισμού
- 1.8 Συστατικά στοιχεία του αυτοπροσδιορισμού
- 1.9 Η αυτοπροσδιοριζόμενη συμπεριφορά

1.10 Δεξιότητες λήψης αποφάσεων- Δεξιότητες λήψης επιλογών-Επίλυση προβλημάτων-Καθορισμός και επίτευξη στόχων-Εσωτερικός τόπος ελέγχου-Αυτοαποτελεσματικότητα-Προσδοκία για το αποτέλεσμα-Αυτογνωσία-Δεξιότητες αυτοελέγχου-Συνηγορία του εαυτού

2. Τα χαρακτηριστικά των ενηλίκων εκπαιδευομένων

- 2.1 Χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων
- 2.2 Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας
- 2.3 Εμπόδια ενηλίκων εκπαιδευομένων
- 2.4 Ενήλικες και ανήλικοι εκπαιδευόμενοι

3. Ενήλικες Ρομά, παλιννοστούντες, μουσουλμάνοι, φυλακισμένοι, ΑΜΕΑ, άτομα τρίτης (ώριμης) ηλικίας

- 3.1 Χαρακτηριστικά συγκεκριμένων ομάδων ενηλίκων
- 3.2 Ενήλικες Ρομά
- 3.3 Ενήλικες παλιννοστούντες
- 3.4 Ενήλικες Μουσουλμάνοι
- 3.5 Ενήλικες κρατούμενοι
- 3.6 Εκπαίδευση ενηλίκων κρατούμενων
- 3.7 Άτομα με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ)
- 3.8 Στόχος ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΕΑΕ)
- 3.9 Επίτευξη στόχων ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΕΑΕ)

- 3.10 Μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ)
- 3.11 Εμπόδια ατόμων με αναπηρία-Εξωτερικά εμπόδια-Εσωτερικά εμπόδια
- 3.12 Ενήλικοι Τρίτης ηλικίας

4. Αποτελεσματική μάθηση-Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών και στόχων

- 4.1 Προϋποθέσεις αποτελεσματικής μάθησης
- 4.2 Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών και στόχων
- 4.3 Προσδιορισμός των Αναγκών Εκπαίδευσης (ΠΑΕ)
- 4.4 Οι 3 φάσεις της διερεύνησης των μαθησιακών αναγκών των ενήλικων εκπαιδευομένων (Πα-
τσός)
- 4.5 Οι 3 φάσεις της διερεύνησης των μαθησιακών αναγκών των ενήλικων εκπαιδευομένων
(Witkin & Altschuld)
- 4.6 Διάκριση ανθρώπινων αναγκών
- 4.7 Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών
- 4.8 Καθορισμός σκοπού και στόχων εκπαιδευτικού προγράμματος
- 4.9 Συμπεράσματα

5. Κλίμα σχολικής τάξης-Παράγοντες διαμόρφωσης του σχολικού κλίματος

- 5.1 Ορισμός σχολικού κλίματος
- 5.2 Παρεμφερείς έννοιες του σχολικού κλίματος
- 5.3 Διαφορές σχολικού κλίματος-σχολικής κουλτούρας
- 5.4 Παράγοντες επιρροής σχολικού κλίματος
- 5.5 Χαρακτηριστικά θετικού σχολικού κλίματος
- 5.6 Είδη σχολικού κλίματος
- 5.7 Το ψυχοκοινωνικό κλίμα
- 5.8 Παράγοντες επιρροής ψυχολογικού κλίματος
- 5.9 Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης σχολικού κλίματος

6. Διαχείριση της Σχολικής Τάξης και Καλλιέργεια Δεξιοτήτων Ζωής

- 6.1 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών
- 6.2 Βασικές ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση
- 6.3 Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα
- 6.4 Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες
- 6.5 Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία
- 6.6 Ψηφιακή ικανότητα
- 6.7 Μεταγνωστικές ικανότητες (Learning to learn)
- 6.8 Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη
- 6.9 Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα

6.10 Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση

6.11 Προγράμματα Παρέμβασης

7. Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ενηλίκων

7.1 Εισαγωγή

7.2 Υποστηρικτές ένταξης των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση

7.3 Κατακριτές ένταξης των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση

7.4 Οφέλη Νέων Τεχνολογιών

7.5 Οφέλη Νέων Τεχνολογιών σε μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες

7.6 Οφέλη Νέων Τεχνολογιών (Παράδειγμα λογισμικού Revelation Art)

7.7 Κατηγοριοποίηση χρήσης ΤΠΕ

7.8 Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση και Υποστηρικτικές Τεχνολογίες

7.9 Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση

7.10 Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση και Τεχνολογία

7.11 Συμπεράσματα

8. Σχολικός Εκφοβισμός, Στερεότυπα και Προκαταλήψεις

8.1 Ορισμός σχολικού εκφοβισμού

8.2 Κύρια χαρακτηριστικά και είδη σχολικού εκφοβισμού

8.3 Αιτίες σχολικού εκφοβισμού

8.4 Χαρακτηριστικά θύτη και θύματος

8.5 Επιπτώσεις και τρόποι καταπολέμησης σχολικού εκφοβισμού

8.6 Οδηγός Καλών Πρακτικών κατά του Εκφοβισμού

8.7 Στερεότυπα και προκαταλήψεις

8.8 Ο ρόλος της εκπαίδευσης

8.9 Σημεία ελέγχου (Check points)

9. Επιστημονική θεώρηση του εκπαιδευτικού ως επαγγελματία

9.1 Η σημασία του ρόλου του εκπαιδευτικού

9.2 Η κοινωνική αλλαγή ως στόχος του σχολείου

9.3 Η μεταρρύθμιση του εαυτού

9.4 Η μεταρρύθμιση του σχολείου

9.5 Η μεταρρύθμιση της κοινωνίας

9.6 Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

9.7 Αντιλήψεις/θεωρίες/μοντέλα επαγγελματισμού εκπαιδευτικού

9.8 Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός

9.9 Μοντέλα επαγγελματισμού των εκπαιδευτικών

9.10 Ο ηγέτης εκπαιδευτικός

- 9.11 Διαπολιτισμική κατάρτιση των εκπαιδευτικών
- 9.12 Διαπολιτισμική επάρκεια
- 9.13 Διαπολιτισμική ετοιμότητα
- 9.14 «Υποχρεώσεις» του εκπαιδευτικού
- 9.15 Παράμετροι προσδιορισμού του ρόλου του εκπαιδευτικού
- 9.16 Η μερικότητα των απόψεων και πεποιθήσεων
- 9.17 του εκπαιδευτικού
- 9.18 Ο εκπαιδευτικός ως φορέας διαπολιτισμικής συνείδησης
- 9.19 Διαπολιτισμικές δράσεις
- 9.20 Βασικές αρχές δεοντολογίας της διδασκαλίας
- 9.21 Συμπερασματικά

10. Πολιτισμικό υπόβαθρο, παγκοσμιοποίηση και εκπαίδευση

- 10.1 Πολιτισμός και κουλτούρα
- 10.2 Προσεγγίσεις διαχείρισης της ετερότητας
- 10.3 Το διαπολιτισμικό μοντέλο-Η ανάπτυξη του διαπολιτισμικού μοντέλου
- 10.4 Στόχος του διαπολιτισμικού μοντέλου
- 10.5 Οι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής προσέγγισης

4. Προτεινόμενη βιβλιογραφία

- Αγγελιδάκης, Π., & Παππά, Χ. (2011). Καλλιέργεια μεταγνωστικών δεξιοτήτων στην έρευνα και την τεχνολογία. Στο *2ο Επιστημονικό Συνέδριο ΑΣΠΑΙΤΕ για τις Τεχνολογικές Εξελίξεις και Διδακτικές Εφαρμογές στην ΤΕΕ - Καινοτομικές Δράσεις και Προοπτικές Ανάπτυξης, 16-17 Δεκεμβρίου 2011, Αθήνα*. Διαθέσιμο στο <http://www.dimitrisvlachos.gr/wp-content/uploads/2014/09/Μεταγνωστικές-ικανότητες.pdf>
- Αργυρόπουλος, Β. (2013). Διαφοροποίηση και διαφοροποιημένη διδασκαλία: Θεωρητικό υπόβαθρο και βασικές αρχές. Στο Σ. Παντελιάδου, & Δ. Φιλιππάτου (Επιμ.), *Διαφοροποιημένη διδασκαλία: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές* (σσ. 27–59). Αθήνα: Πεδίο.
- Αυγητίδου, Σ. (2014). *Οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και ως στοχαζόμενοι επαγγελματίες. Υποστηρίζοντας την επαγγελματική μάθηση για μια συμμετοχική και συνεργατική εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Βεργίδης, Δ. (1999). Σχεδιασμός και δόμηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Στο Δ. Βεργίδης, & Θ. Καραλής, *Εκπαίδευση ενηλίκων, σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων* (Τομ. Γ'). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Βουρλέτσης, Ι. (2011). *Ο επαγγελματίας εκπαιδευτικός: Η περίπτωση της συνεργασίας εντός και εκτός της σχολικής του μονάδας* (Πτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος. <http://hdl.handle.net/11615/39959>.
- Γιαννακοπούλου, Ε. (2012). *Διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των καθηγητών πληροφορικής κλάδου ΠΕ19-20: Μια εμπειρική διερεύνηση σε σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού*

Πέλλας βασισμένη στις αντιλήψεις των καθηγητών (Μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

- Γκόγκα, Φ. (2014). *Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του καλού εκπαιδευτικού ενός Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος* (Πτυχιακή εργασία). Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Καβάλα.
- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.). (2014). *Τράπεζα θεμάτων. Ερωτήσεις - απαντήσεις: Πιστοποίηση εκπαιδευτικής επάρκειας εκπαιδευτών ενηλίκων της μη τυπικής εκπαίδευσης*. Αθήνα: Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Διαθέσιμο στο https://www.eoppep.gr/images/TP_2014_FINAL.pdf
- Ευρωπαϊκή Ένωση (2007). *Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση - ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Διαθέσιμο στο http://kse60beripedo.pbworks.com/w/file/fetch/65567445/ΒΑΣΙΚΕΣ_ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ_ΓΙΑ_ΤΗ_ΔΙΑ_ΒΙΟΥ_ΜΑΘΗΣΗ_ΕΕ.pdf
- Κακανά, Δ.-Μ. (2008). *Η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Αφοί Κυριακίδη.
- Καραγιάννη, (2015). *Υπερεθνικοί οργανισμοί και επαγγελματισμός εκπαιδευτικών: Μια συγκριτική θεώρηση μεταξύ εκπαιδευτικού λόγου και πρακτικής* (Μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος. <https://doi.org/10.26253/heal.uth.6176>
- Κάρμα, Σ.-Ευ., & Πολύζου, Δ. (2017) Ο εκπαιδευτικός ως ηγέτης ενός αποτελεσματικού και ανοιχτού σχολείου. Στο Ι. Παπαδάτος, Α. Μπαστέα, Ι. Νικολόπουλος (Επίμ.), *Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συνεδριου Επιστημών Εκπαίδευσης για την Εκπαίδευση Χαρισματικών Ατόμων στην Ελλάδα, Αθήνα, 15-18 Ιουνίου 2017* (Τόμ. 1, σσ. 373-380). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. <https://doi.org/10.12681/edusc.1736>
- Κατσάμπουλα, Μ. (2019). *Ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης και διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών: Εμπειρική έρευνα στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση* (Πτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος. <http://hdl.handle.net/11610/18860>
- Κεχαΐδου, Χ. (2018, Δεκέμβριος). Ο εκπαιδευτικός ως ηγέτης ενός αποτελεσματικού και ανοιχτού σχολείου. *C.V.P. Παιδαγωγικής & Εκπαίδευσης* (Διεθνές ηλεκτρονικό περιοδικό). Αθήνα: Εκδοτικός οίκος VIPAPHARM. ISSN: 2241-4665. <http://scientific-journal-articles.org/greek/free-online-journals/education/education-articles/kexaidou-xrusoula/the-educator-as-a-leader-of-an-effective-and-open-school-chrysoula-kechaidou.htm>
- Κεσίδου, Α. (2008). *Διαπολιτισμική εκπαίδευση: Μια εισαγωγή*. Στο Δ. Κ.
- Κωφίδου, Χ. (2023). Η συμβολή του αποτελεσματικού εκπαιδευτικού στη δημιουργία ενός ευνοϊκού σχολικού κλίματος. *i-Teacher*, 36, 119-131.
- Κωφίδου, Χ. (2022). Διαπολιτισμικότητα και ετερότητα: Σύγχρονες προσεγγίσεις και θεμελιώδεις αρχές. *Νέος Παιδαγωγός online*, 28, 317-325.
- Κωφίδου, Χ. (2021). Βασικές ικανότητες για τη Δια Βίου Μάθηση και την Εκπαίδευση Ενηλίκων. *Νέος Παιδαγωγός*, 22, 456-464.
- Κωφίδου, Χ. (2021). Σχολική βία και εκφοβισμός. *Νέος Παιδαγωγός*, 24, 289-296.
- Κωφίδου, Χ. (2021). Σχολική Ψυχολογία: Οριοθέτηση πεδίου-καθήκοντα και αρμοδιότητες του Σχολικού Ψυχολόγου. *Νέος Παιδαγωγός*, 23, 330-340.

- Κωφίδου, Χ. (2021, Δεκέμβριος). Καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση. *Σύγχρονη Κοινωνία, Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία*, 8, 387-396.
- Κωφίδου, Χ., & Δημητρόπουλος, Δ. (2021). Ελληνικό σχολείο και διαπολιτισμικότητα: Μια οραματίζουσα προοπτική στρατηγικής μαθησιακής αλλαγής. *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών – Επιστημονικών Θεμάτων*, 22, 104–119.
- Κωφίδου, Χ. (2019). Οι δεξιότητες του αυτοπροσδιορισμού για τα άτομα με αναπηρία. *Νέος Παιδαγωγός*, 15, 304-314.
- Κωφίδου, Χ. (2019). Συνεργασία εκπαιδευτικών, γονέων και επαγγελματιών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. *Νέος Παιδαγωγός*, 15, 338-346.
- Μάζαρης, Ι.-Β. (2018). *Σχολική ανάπτυξη ως ανάπτυξη μη λεκτικής επικοινωνίας. Ο ρόλος του χώρου στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος* (Μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Ρόδος. <http://hdl.handle.net/11610/18712>
- Μαρινάκου, Ε. (2019). Αναλύστε τις οκτώ βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση και σχολιάστε την κριτική που ασκείται για τη συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση. Διαθέσιμο στο [https://www.academia.edu/42047099/Αναλύστε τις οκτώ βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση και σχολιάστε την κριτική που ασκείται για τη συγκεκριμένη κατηγοριοποίηση](https://www.academia.edu/42047099/Αναλύστε_τις_οκτώ_βασικές_ικανότητες_για_τη_διά_βίου_μάθηση_και_σχολιάστε_την_κριτική_που_ασκείται_για_τη_συγκεκριμένη_κατηγοριοποίηση)
- Μαρτίδου, Ρ. (2015). Ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών και εκπαιδευτικός σχεδιασμός επιμορφωτικών προγραμμάτων: Η συμβολή των Σχολικών Συμβούλων. *Εκπαιδευτική Επικαιρότητα*, Β(1), 16-26.
- Ξανθούλη, Μ., Γουλή, Ε., & Σμυρναίου, Ζ. (2013). Νέες Τεχνολογίες στην ειδική αγωγή: Μία μελέτη περίπτωσης. Στο Α. Λιοναράκης, *7ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 8-10 Νοεμβρίου 2013* (Τόμος 1, Μέρος Α', 256–268). <http://dx.doi.org/10.12681/icodl.544>
- Παναγίτσας, Π., & Παπαδάκης Σ. (2017). Υποστηρικτικές τεχνολογίες για μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες: Βιβλιογραφική ανασκόπηση. Στο Κ. Παπανικολάου, Α. Γόγουλου, Δ. Ζυμπίδης, Α. Λαδιάς, Ι. Τζωρτζάκης, Θ. Μπράτισης, & Χ. Παναγιωτακόπουλος (Επιμ.), *Πρακτικά Εργασιών 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου για την Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, 21-23 Απριλίου (σσ. 666–678). Αθήνα: Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής & Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Διαθέσιμο στο https://www.researchgate.net/publication/318725889_Yposteriktikes_technologies_gia_mathetes_me_mathesiakes_dyskolies_bibliographike_anaskopese
- Περδίκη, Ε.-Κ. (2017). *Σχολικό κλίμα: Ο ρόλος του στα κίνητρα των εκπαιδευτικών στην εργασία τους* (Πτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα. <https://dspace.uowm.gr/xmlui/handle/123456789/600>
- Ράπτης, Γ. Π., & Πετρόπουλος, Α. Β. (2006). Το φαινόμενο της πολυπολιτισμικότητας στην εκπαίδευση: Οι συνθήκες, οι επικαθορισμοί και οι συνάφειες της θέσμησης. *Ανοικτό Σχολείο*, 101, 43-46.
- Σούρτζη, Μ., Ιωακειμίδου, Β., Βλάχος, Ν., Κουτσοσπύρου, Χ., & Χατζημιχαϊλίδης, Β. (2013). Μια τάξη για όλους. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *7ο Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: Μεθοδολογίες Μάθησης, 8-10 Νοεμβρίου 2013* (Τόμος 7, Μέρος Β', σσ. 161–169). Αθήνα: Ελληνικό Δίκτυο Ανοικτής & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης. <https://doi.org/10.12681/icodl.649>
- Σπυρόπουλος, Φ. (2008). Bullying: το «πρώτο βήμα» στην παραβατικότητα; Στο Ορ. Γιωτάκου, & Μ. Τσιλιάκου, *Ο κύκλος της κακοποίησης. Ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική κακοποίηση, trafficking, bullying* (σσ. 327–337). Αθήνα: Αρχιπέλαγος.
- Στεφανίδου, Ι., & Κωφίδου, Χ. (2023). Η αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου προσφύγων μαθητών. *Νέος Παιδαγωγός online*, 35, 224-243.

- Στεφανίδου, Ι., & Κωφίδου, Χ. (2023). Αποτύπωση των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων απέναντι στον έτερο. *Νέος Παιδαγωγός online*, 35, 212-223.
- Στεφανίδου, Ι., & Κωφίδου, Χ. (2021). Υιοθέτηση συμπεριληπτικών πρακτικών σε επίπεδο σχολείου, κράτους και τάξης. *Εκπαιδευτική Επικαιρότητα*, Γ(2), 49-56. Διαθέσιμο στο https://ekpaideytikhepikairothta.gr/wp-content/uploads/2021/04/%CE%A3%CF%84%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%BF%CF%85_%CE%89%CF%86%CE%AF%CE%B4%CE%BF%CF%85_.pdf
- Τσακίρη, Αι. (2019). *Διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτών ενηλίκων για τα οφέλη και τις δυσκολίες επιμόρφωσης ατόμων τρίτης ηλικίας με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης* (Μεταπτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη
- Τσελεπίδη, Χ. Σ. (2019). *Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού και ο ρόλος του εκπαιδευτικού για τη διαχείρισή του* (Πτυχιακή εργασία). Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.